

19 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. M. Jeltès, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen **pater [naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde der Norbertijnen ([Abdij] te [plaats]).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 oktober 2014.

Op 24 december 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam].

Op 26 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar vertrouwenspersoon mevrouw [naam]. Klaagster heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. M. Jeltès.

Namens de Orde is verschenen [naam]. Hij werd bijgestaan door de juridisch adviseur van de Orde, mr. A.M.W. Verdegaal.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Omwille van de leesbaarheid zal in dit advies steeds gesproken worden over klaagster. Vanwege de geslachtsverandering van klaagster zal zij zowel hij als zij genoemd worden in dit advies.

Klaagster was ten tijde van de feiten van het mannelijke geslacht. De klacht betreft de periode [jaartal] tot en met [jaartal]. Klaagster, destijds een jongetje van 12 jaar oud, zat op het [gymnasium] te [plaats], waar aangeklaagde les gaf en was intern op een daarbij behorend instituut, dat onder leiding stond van de Norbertijnen, en waar aangeklaagde werkzaam was.

Klaagster sliep in zijn eerste jaar, in [jaartal], op de kleine slaapzaal, die verdeeld was in chambrettes. Ongeveer een maand nadat klaagster op het gymnasium was begonnen, wilde klaagster zoals gebruikelijk in bed stappen. Opeens ging het gordijntje open en stond daar aangeklaagde. Klaagster was op dat moment gekleed in een onderbroek en hemdje en stond nog naast zijn bed. Aangeklaagde deed zijn hand in de onderbroek van klaagster en betastte zijn penis. Zeker een minuut heeft aangeklaagde de penis van klaagster betast. Tijdens het betasten praatte aangeklaagde op klaagster in en vertelde dat het hem zo heeft gekwetst dat een andere jongen hem, aangeklaagde, had afgewezen. Klaagster vond het gedrag van aangeklaagde stuitend, maar vond hem ook zielig. Uiteindelijk zei klaagster dat hij dit niet wilde en duwde aangeklaagde weg. Aangeklaagde bezwoer klaagster dat echte liefde hem dreef en zei dat klaagster het aan niemand mocht vertellen.

Enkele maanden later werd klaagster uitgekozen om een meisjesrol in de opera van de school te spelen. Op zeker ogenblik, klaagster was toen nog steeds 12 jaar oud, werd hij gevraagd om naar de toneelkelder te komen. Aangeklaagde was daar met een andere leraar aanwezig. Aangeklaagde schminkte klaagster als meisje. Het beeld van klaagster in de spiegel, als meisje geschminkt, was uitermate schokkend voor klaagster. Omdat aangeklaagde klaagster enkele maanden daarvoor nog had betast, heeft dit schminken voor klaagster ook een seksuele lading. Klaagster dacht dat aangeklaagde een nieuwe gelegenheid creëerde om klaagster te betasten.

Na het seksueel misbruik heeft aangeklaagde klaagster nog gedurende twee jaar lang lastig gevallen. Klaagster omschrijft dit als stalken. Ook dit stalken heeft voor klaagster een seksuele lading. Klaagster oefende op haar viool en cello in aparte kamertjes en aangeklaagde bezocht klaagster in die kamertjes. Aangeklaagde heeft klaagster daar niet betast. Ook in het tweede jaar van klaagster, toen klaagster gitaar oefende, ging dit door. Een kleine drie jaar nadat klaagster in de chambrette was betast, heeft klaagster haar verhaal verteld aan haar geestelijk leidsman. Hierna verdween aangeklaagde twee jaar van school.

2.2. Voor klaagster zijn de gevolgen van het misbruik enorm geweest. De man/vrouw problematiek is door het seksueel misbruik, en met name het schminken, eerder op gaan spelen dan klaagster zelf had gewild. Dit is de aanleiding geweest voor grote problemen gedurende haar leven. Klaagster neemt het de Norbertijnen kwalijk dat zij niet naar de juiste psychiater is verwezen destijds. Veel later heeft klaagster een geslachtsverandering ondergaan.

2.3. Klaagster wil erkenning van wat haar is overkomen. Klaagster wil bijdragen aan het voorkomen van seksueel misbruik binnen de Rooms Katholieke kerk. Klaagster wil erkenning van de kerk in die zin dat het dusdanig overrompelen van jongens dat ze zich tot meisje laten transformeren in het kader van cultureel amusement verwerpelijk is. Klaagster wenst ten slotte een financiële compensatie voor wat haar is overkomen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Uit het onderzoek komt naar voren dat aangeklaagde in [jaartal] is gestopt op het internaat, maar het lesgeven aan het gymnasium heeft voortgezet tot [jaartal]. Dit komt overeen met hetgeen door klaagster wordt gesteld.

Er zijn meerdere klachten tegen aangeklaagde gegrond verklaard. De beschrijving van het betasten van klaagster in de chambrette en het volgen gedurende ongeveer twee jaar komt op [naam] authentiek over. Het is voor hem duidelijk dat dit gedeelte van de klacht, gelet op het steunbewijs, op deze wijze heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van het schminken is [naam]van mening dat dit niet als seksueel misbruik kan worden aangemerkt. Dit onderdeel dient naar zijn mening ongegrond te worden verklaard.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Ter discussie staat of het gestelde schminken en stalken kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De Klachtencommissie stelt vast dat deze handelingen niet kunnen worden aangemerkt als seksueel misbruik in de zin van de Procedure, ook niet binnen de gestelde context van het betasten. Het schminken van klaagster als een meisje had te maken met een voorstelling die door de leerlingen van het gymnasium werd opgevoerd. Niet alleen klaagster, maar ook andere jongetjes werden geschminkt en verkleed als meisje. Ook vond het schminken niet in verborgenheid maar in het bijzijn van anderen, onder wie een andere leraar, plaats. De Klachtencommissie begrijpt dat klaagster het schminken kan voelen als seksueel getint, maar naar objectieve maatstaven gemeten kan het schminken redelijkerwijs niet als seksueel misbruik worden aangemerkt.

Dit geldt ook voor het genoemde stalken van klaagster door aangeklaagde. Hieromtrent is geen enkele seksuele context aangevoerd en een seksuele context is anderszins op geen enkele wijze aannemelijk geworden.

De Klachtencommissie merkt het schminken en het stalken derhalve niet aan als seksueel misbruik in de zin van de Procedure en zal niet kunnen adviseren de klacht ten aanzien van dit gedeelte gegrond te verklaren.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde betasten aan de penis moet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Er zijn meer dan zestig jaar verstreken sedert het betasten van de penis van klaagster zich heeft voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn de feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat het betasten, zoals klaagster stelt, heeft plaatsgevonden. Aangeklaagde heeft de penis van klaagster, toen hij 12 jaar oud was, gedurende een minuut betast door met zijn hand in zijn onderbroek te gaan.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de ingediende verklaringen tot steunbewijs in de zaken bekend onder de klachtnummers 2011 T 344, 2011 T 526 (1) en 2014 W 1162. De Klachtencommissie betreft bij haar oordeel tevens dat de Orde erkent dat het betasten heeft plaatsgevonden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie waarin klaagster tot aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Orde der Norbertijnen ([Abdij]) de klacht niet gegrond te verklaren ten aanzien van het schminken en het stalken;

De Klachtencommissie adviseert de Orde der Norbertijnen ([Abdij]) de klacht gegrond te verklaren ten aanzien van het betasten.

Dit advies is vastgesteld op 19 juni 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erfmeyer en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. R. Willemsen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.